



LUND UNIVERSITY

Dendrokronologisk analys av Bobergiska gården, rum 11, i Karlskrona

Linderson, Hans

2016

Document Version:
Förlagets slutgiltiga version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):
Linderson, H. (2016). *Dendrokronologisk analys av Bobergiska gården, rum 11, i Karlskrona*. (Dendrorapporter i Lund; Vol. 2016:37). Lund University.

Total number of authors:
1

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:
Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00



LUND UNIVERSITY

DEPARTMENT OF QUATERNARY GEOLOGY
KVARTÄRGEOLOGISKA AVDELNINGEN
HANS LINDERSON



19 sept. 2016

Nationella Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, rapport nr 2016:37

Hans Linderson

**DENDROKRONOLOGISK ANALYS AV BOBERGSKA GÅRDEN, RUM 11, I
KARLSKRONA**

Uppdragsgivare: Mikael Henriksson, Blekinge museum, Borgmästargatan 21, 371 35 Karlskrona

Område: Blekinge **Prov nr:** 77420-77426 **Antal sågprov:** 7 från 6 virkesdelar

Dendrokronologiskt objekt: Magasinerat på Rosenholm

Resultat:

Dendro nr:	Prov Nr :	Trädslag	Antal år ; radier (annat än två)	Splint (Sp) Bark (B) Vankant (W)	Datering av yttersta årsring i provet	Beräknat Fällningstid V(vinterhalv- året)
77420	11A	Tall	57	Sp 22, ej W	1640	1653-1673
77421	11B	Tall	65	Sp 21, ej W	1633	1647-1667
77422	11C	Tall	66	Sp 32, ej W	1644	1647-1667
77423	I	Tall	153	Sp 44, ej W	1636	1636-1662
77424*	II	Tall	143;1	Sp 24, ej W	Samma träd	som 77423
77425	III	Tall	135	Sp 65, W	1652	V 1652/53
77426	IV	Tall	120	Sp 51, ej W	1648	1648-1667

Takbjälkar, prov 77420-77422

Dateringarna av yttersta/youngsta årsringen i de tre proverna är relativt entydiga. Inget av proverna uppvisar vankant men lyckligtvis finns splintved i samtliga. För att beräkna avverkningsåret för timret så har splintstatistik tillämpats. Den är satt till 45 ± 10 på de undersökta takbjälkarna. Om man förutsätter att virket är avverkat samtidigt så skall det ha skett **någon gång under åren 1653-1667**. Virket proveniens är **norra Blekinge eller södra Småland**.

Väggvirke, prov 77423-77426

*Tre väggstockar är undersökta med fyra sågskivor. Ett prov uppvisar vankant så att exakt avverkningsår kan fastställas. På de övriga proverna har tillämpats splintstatistik (i detta fall 55 ± 15) för att beräkna avverkningsåret. Om man som ovan förutsätter att virket är avverkat vid en gemensam säsong så täcker de två övriga den mest precisa dateringen, **vinterhalvåret 1652/53**. Årsringarna täcker tiden **1483-1652**. Virket har en gemensam källort, sannolikt i **centrala- västra Blekinge eller södra Småland**. En kronologi från Ballingstorp i östra Skåne korrelerar bäst med materialet, dess virke är bedömt som västblekingskt.

Samtliga prov 77420-77426

Om man försöker sammanföra allt virke till en avverkningsår så skiljer det ett år. Vinterhalvåret 1652/53 till 1653/54. Det finns två lösningar på detta. Avverkningarna kan ha pågått under flera år då inryms resultatet i den givna splintstatistiken. Splintstatistiken täcker cirka 95 procent av allt timmer med detta utseende. Prov 77420 kan vara en sådan extrem. Man kan därför välja att stryka detta prov, vilket skulle ge en mer ballanserad dateringsbild, avverkningsår 1647-1667 som passar väl in i dateringen av väggen. **Byggnaden eller byggnadsdelen bör därför vara uppförd 1653 eller några få år senare.**

Beskrivning av tabellen ovan

”Dendro-identitetsnummer”, är en unik identitet för varje prov hanterade på laboratoriet.

”Antal år”, årsringar som är analyserade i vissa fall har det inte varit möjligt att mäta årsringsbredden, då har årsringarna räknats, vilket har markerats med ”+n”.

I samma kolumn förekommer någon gång noteringen ”ew” eller ”lw” dessa termer härrör från engelskans early wood (vårved) och late wood (sommarved) och beskriver graden av den yngsta/sista årsringens utveckling. Detta indikerar att virket är avverkat på sommaren.

”splint, vankant, bark” indikerar hur många årsringar som saknas i provet. Förutsatt att provet går att datera och man har vankant eller bark i provet så får man en årsexakt datering (extrema undantag finns). ”nära vankant” uppges när det finns indikationer om detta, till exempel i fältanteckningar eller om en sågskiva följer en naturlig kurvatur i rundvirket. Om vankant (den rundade avslutningen av virket där barken har försvunnit) saknas och splinten syns kan man beräkna fällningsåret med hjälp av splintstatistiken för olika trädslag och förhållanden. Vanligtvis används 17 ± 7 år på ek och en mer varierad bild på tall med en maximal variation på ± 20 år. Saknas splinten (”ej sp”) anges en så kallad ”efterdatering” (*terminus post quem*). Virket får då en äldsta möjliga datering. Teoretiskt kan virket vara hur ungt som helst men mer troligt handlar det om upptill några tiotal år senare avverkning än angivna efterdatering. Detta diskuteras vanligtvis i rapporten.

”Datering av yttersta årsring i provet”, är alltid årsexakt vid en datering. Om provet inte kan korsdateras med en daterad dendrokronologisk serie anges ”ej datering”. Detta uppträder oftast vid ett litet årsringsantal (unga/snabbvuxna/kraftigt nedbrutna träd), udda trädslag (i Sverige är ek och tall bäst), för få prover från den undersökta konstruktionen, störd tillväxt etc.

”Beräknat fällningsår” här görs en beräkning utifrån dateringen av den yttersta årsringen i provet och hur många årsringar som beräknas saknas i provet. Felmarginalen som anges täcker mer än 95 procent av proverna. Finns barken eller vankanten kvar på provet ges dateringen påföljande vinterhalvår om inga andra noteringar har gjorts. Vinterhalvåret avser trädets viloperiod så att ingen årsringsbildning sker i stamvirket, viloperioden påbörjas normalt i augusti och pågår till maj söder om Norrlandsgränsen (ungefär Dalälven). Stamvirkets viloperiod blir succesivt längre mot fjällens trädgräns.

Faktura framställs senare av Lunds Universitet.

Mätresultaten kommer att bevaras på laboratoriet och utnyttjas i universitetets forskning.

Proverna kommer att ingå i RAÄ´s arkiv och förvaltas av laboratoriet

Med hälsning och önskan om fortsatt samarbete

Hans Linderson, Laboratorieföreståndare

Lunds Universitet

Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, Sölvegatan 12, 223 62 Lund

E-post: Hans.Linderson@geol.lu.se

Tel: 046-2227891